Ч. 49. Pocztowa należytość opłacono ryczałtem. Львів, неділя 2. грудня 1928 р. Рік XXX.

Виходить що тижня в неділю.
Адреса редакції і адміністрації: „Свобода“, Львів, Ринок 10, II. пов.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА
Орґан Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно.
Зміна адреси 50 сотиків.
Поодиноке число коштує 20 сот.

Телеф. Редакції: 29-41. Телеф. Друкарні: 29-26.

Над берегом пропасти.

Провідні кола нашого громадянства, заняті важкими справами національної політики, мало звертають уваги на внутрішні відносини нашого села і місточка. А це великий недогляд, бо наші села і місточка представляють страшний образ морального упадку і здичіння. Наш сільський і маломісточковий орґанізм точить страшний боляк, що грозить затроєнням всіх життєвих соків і загальним розкладом життєвих сил.

Дивуєтесь? Не вірите? Читайте вдумчиво ґазети, а як того за мало, йдіть на село, побудьте тут місяць, два, а побачите, що тут діється! Волосся стає дубом, власним очам і ухам вірити не хочеться на вид всего того, що тут твориться, таки зараз за рогачками великого міста.

Безпеченство майна і життя майже не істнує в нашому краю. По дорогах і лісах процвитає бандитизм, з якого тільки грубші випадки дістаються до ґазет. Грабують цілі ватаги і поодинокі бандити, досвідчені кримінальники і доморослі опришки. Грабують і мордують по домах. Поліція переважно безсильна, а те, що робить, це звичайно гра в піжмурки.

А що по самих селах діється, того на воловій шкірі не списавби! Такого злодійства у нас ще ніколи не бувало. Крадуть ночами і днями, добуваються до хат, комор і обор, прячуть з городів і піль що тільки представляє якусь вартість, при чім не обходиться без каліцтва або й вбивства того, хто важиться станути в обороні свого добра. Словом, пошанівок чужої власности перестав у нас істнувати.

А тепер загляньмо до сільських хат, в нутро селянського життя. Образ також невеселий. Розвал родинного життя, як не через розпусту, то через маєткові спори, що йдуть правильно перед суд. Звичайно ті спори переплітані крівавими бійками, а то й вбивствами. Всюди діти не шанують родичів, а старці засуджені правильно на злиденне коротання свого віку.

Взагалі сільська молодіж буйна аж до здичіння. Вечерами парубки викрикають на вулицях і дорогах, ревуть сороміцькі пісні, вправляють ріжні бешкети або бються. Динисуються особливо на весіллях, де в похмілю зводять зі собою звичайно кріваві порахунки. Майже кожде весілля кінчиться бійкою, каліцтвом, а часто вбивством. Бо йдуть в рух коли, ножі, сокири, ба револьвери та кріси!

Багато причиняється до того дозвіл женитися перед військовою службою. Кождий головусий парубчак це зрілий кандидат на батька нової родини і в селі про ніщо більше не думають, тільки кого з ким оженити та скільки приданого від кого дістати. Творяться окремі родинні партії, що прямо видирають собі сперед носа парубка або дівку, з чого повстають гніви, свари, які кінчаться звичайно крівавим порахунком на весіллю.

До здичіння села причиняється в значній мірі піянство. Крадіжий доконується звичайно задля піянства і то молодіжю, яка не має за що пити.

Це тільки поверховний образ теперішного села. Багато інших відємних сторін лишаємо на боці. Правда, є він спільний для цілої Польщі, а навіть в корінній Польщі він ще страшнійший, але це не зменшує грізної моральної пропасти, над якою стоїть українське село. Не входимо в причини цього лиха, чи ними є деморалізаційні наслідки недавної війни, чи велика нужда, чи загальний упадок правовости. Стверджуємо тільки факт, що наше село дичіє і тоне в моральнім багні, що суди перетяжені карними справами, а судові вязниці вязнями.

А ствердивши цей сумний факт, слід нам взятись енерґійно до направи лиха. Всі релиґійні, виховуючі і суспільно-культурні установи мусять доложити всіх зусиль, щоб направити страшні моральні відносини по наших селах і підготовити ґрунт до їхнього відродження. Попри церкву і школу велике завдання спочиває на наших читальнях з бібліотеками, з аматорськими виставами, хорами та іншими культурно-освітними чинниками. Зробити це треба в ювилейнім році Просвіти. Багато можуть зробити вміло поведені Луги та Соколи, що повинні стати осередком ідейного життя нашої молодіжи. А попри те все станути до безпощадної боротьби з алькоголем! Протиалькогольний рух мусить захопити всі наші села.

Інакше вся наша праця, всі наші національні установи та весь доробок на полі відродження української нації засуджені на загибіль. Як не стане старших людий, вихованих серед кращих передвоєнних умов, то нове, повоєнне поколїння, полишене дальше в стані упадку, стане з черги одинокою основою сільського населення. А тоді буде скрізь тільки дикий, камянистий ґрунт, на якім не приймається ніякий посів національної орґанізації та культури. Тоді народні маси постигне крім моральної ще й національна загибіль.

О. К.

Селянські справи в соймі.

Штучна розбудова промислу коштом села.

Польща це, як відомо, країна наскрізь хліборобська, бо біля три четвертих усього населення це хлібороби, а найбільше природне багацтво Польщі — це збіже. Однак відомо також, що польські уряди забували від самого початку істнування польської держави цю правду, так само, як забули наприклад, що Польща є країною ріжних народів (національностей) і уладили її так, начеби була країною одного лише польського народу. Отже призабувши господарський вигляд своєї держави, її правителі взялися опікувати в одній мірі фабричним промислом, а не хліборобською культурою.

Наслідком такої системи штучного „упромисловлення“ держави є постійний ненормальний стан у господарських відносинах в державі та щораз нова загроза нової господарської скрути. Село в Польщі є нехтоване і в порівнанні з містом покривджене. І про село не памятається тоді, коли треба йому щось дати, зате воно стоїть завжди на першому місці, коли треба від нього щось узяти.

А потреба „брати“ для державного скарбу відкілянебудь є в Польщі щораз більша. Бо штучно розбудовуючи промисл та уладжуючи цілу державу з „широким розмахом“ (нпр. будова штучних портів на клаптику польського побережа над Балтійським морем і т. д), а все для „гонору“, мовляв, престіжу — треба мати величезні гроші. А грошей нема. Дістала Польща два роки тому американську позичку, та вона пішла на забезпечення трівкости польської валюти. Колиж уже потім отримали позички міста Варшава, Познань і шлеське воєвідство, то гроші з цих позичок мусіли вже піти на покриття недобору з торговельного обороту з заграницею!

Здавалося би, що коли ми ніби будемо мати власний промисл, не треба нам чужих товарів, бо будемо мати власні. Тимчасом власних фабричних товарів не можна мати, не маючи добре уладжених фабрик і не маючи власних сирівців. Одного й другого Польща не має і тому розбудова промислу вимагає страшних коштів, тим більше, коли тих коштів треба ще так багато і на такі справи, як військо і т. д. Отож, шукаючи джерел нових доходів, уряд пригадує собі знову село і ухвалює — нові податки! Ось так в останньому тижні на чергу нарад сойму ввійшли знову нові податкові проєкти уряду!

Поправді, це не нові проєкти, бо вже на весну уряд прийшов з ними до сойму. Але тоді сойм найшов у собі відвагу відразу відкинути їх. Тепер уряд знову пробує: ануж удасться! Зголошено такі податкові проєкти: 1) **підвишка ґрунтових податків** і зміна податків комунальних, 2) зменшення промислового податку від обороту, 3) зміна податку від помешкань і 4) **постійний маєтковий податок.** Докладний розгляд цих проєктованих податків подамо пізніше, коли вони стануть предметом нарад у скарбовій соймовій комісії. Нині зазначимо лише їх долю на останньому засіданні сойму. Отож уряд правильно рахував, що цим разом сойм уже не найде в собі стільки відваги, щоби відразу геть відкинути ті податкові проєкти, бо буде лякатися, щоби його не розіґнали! **Лише українські і білоруські посли голосували за відкиненням усіх нових податків навіть без блищого їх розгляду.** Від імени Українського Клюбу зголосив проти тих податків заяву селянин **посол Вислоцький.** Мав промовляти ще проти тих податків **селянин посол Кунько,** однак маршалок сойму не дав уже голосу Українському Клюбові. Проти такої поведінки з місця гостро запротестував **посол Хруцький.** У висліді голосування проєкти податків відіслано до комісії.

Дуже цікаво, що наші радикали, які славлять себе ніби селянською партією, цілком не цікавляться селянськими справами в соймі. І так на засіданні, на якому вперве радили над новими податками, які уряд хоче наложити на селян, були лише **два радикальні посли!** Решта не зволила навіть приїхати на той день до Варшави! Зате з „Українського Клюбу“ не бракувало ані одного посла! Ось хто пильнує селянських справ, а хто їх легковажить!

Польський сойм.

На засіданню сойму 20. листопада маршалок Дашинський повідомив, що від міністра справедливости прийшло домагання **видати судови послів Палієва, Ліщинського, Кохана і Хама.** Це внесення відіслано до реґулямінової Комісії. Опісля раджено над наглим внесенням клюбу Пяста в справі діяльности Банку Рольного. Наглість внесення відкинено.

На соймовім засіданню 23. листопада вивязалася горяча дискусія над урядовим проєктом закона **про ґрунтових посесорів** на Сході. Представники національних меншостий заявилися проти цього закона, що є корисний тільки для поляків, і урядовий проєкт упав. Обурений тим Клюб одинки вийшов із соймової салі.

Дальше прийшло на чергу перше читання проєктів **чотирох податкових законів,** як про це пишемо на іншому місци. Проєкти відіслано до скарбової Комісії.

Найблище засідання визначено на пятницю, 30. листопада ц. р.

На соймовій буджетовій Комісії 21. листопада пос. **Хруцький** заявив, що з розбудовою державної адміністрації йде занепад господарського життя. Теперішний рік є гірший від минулого і **господарському життю держави грозить кріза.** Домагаємося рівномірного трактування всіх суспільних кляс. Коли польському населенню ведеться недобре, то **положення українських податників далеко гірше,** бо вони живуть на землях знищених війною. Дальше згадав промовець про ревізії та арештування, які переводяться тепер у Східній Галичині, головно по українських кооперативах. Метою тих ревізій є впливати на поляків, щоби бойкотували українські кооперативи. Врештою українці уважають пануючий настрій корисним для себе та питання, чи цей настрій корисний для польського уряду.

На засіданню буджетової Комісії 24. листопада пос. Ґрінбавм (сіоніст) виступив **проти польської політикисупроти національних меншостей.** Протижидівська аґітація ведеться за згодою урядових чинників, а на інтерпеляцію Жидівського Клюбу міністерство доси не дало відповіди. Міністер Складковський говорить тут так, як говорив колись царський міністер Столипін. Ці слова викликали протест і мін. Складковського і голови Комісії пос. Бирки, що загрозив відібранням голосу промовцеви.

В Комісії земельних реформ при дебаті над кредитами для селян пос. **Ганушевський** (Укр. Клюб) представив, як Банк Рільний уділяв кредити селянам в Станиславівщині. Селяни платили по 20 прц. від уділеного кредиту, думаючи, що

Pr. 500|28 Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po przesłuchaniu Prokuratora pry tymże Sądzie a) zatwidrdzić po myśli przepisu z art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10 ma4ja 1927 Dz. Rz. Nr. 45 dokonane dnia 14 listopada 1928 przez Starostwo Grockie we Lwowie zajęcie czaropisma pt. Swoboda Nr. 47 z dnia 18. listopada 1928 z powodu, ze zamieszczony w tem czasopiśmie artyuł pt. „Metropołyt Szeptyckij“ zawieraja w sobie znamiona wystepku z art. 1 rozp. Prezydenta Rzecypospolitej z 10 maja 1938 Dz. Nr. 45 z art. 58 roz. Prezydenta Rzeczypospoltej z 10|V. 1927 Nr. 45 poz. 398 Dz U. R. P. b) wydać po myśli przepisu z art cytowanego rozporządz. zakaz dalszego rozpowszechniania tego ptsma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliszym numerze i to na pierszej stronie pod rydorem następstw przewidzianych w art 60 tegoż rozpnrządzenia, We Lwowie dnia 19 listopada 1928

Hawel

дістають кредит довготерміновий, а дістали короткотерміновий, **який мусять в цілости сплатити.** Комісія рішила скликати спеціяльне засідання для обговорення кредитової діяльности Банку Рільного.

Крутійство з розслідом виборчих надужить.

На засіданню адміністрацийної комісії дня 21. листопада ц. р. приділено два польські внески **в справі львівських подій** послови Стронському (одинка) а два українські внески в тій самій справі українському послови **Целевичови.** Оба мають зреферувати ці внесення в повнім соймі. Пос. Прагер (польський соціяліст) спитався, що чувати з внесенням, що домагається вибору **надзвичайної комісії для розсліду виборчих надужить.** Голова адміністраційної комісії пос. Полякевич (одинка) відповів, що референт цеї справи пос. Путек (Визволене) мав ще минулої соймової сесії передати польському урядови зібрані матеріяли в тій справі, щоби дістати пояснення. Однак це доси не сталося. Тому ухвалено, щоби референт зробив це тепер і щойно після заяви уряду адміністраційна комісія рішить, чи можна вибрати надзвичайну комісію в справі виборчих надужить чи ні.

Ревізії й арештування.

Польська поліція дальше при роботі. По цілім краю, де живуть тільки українці, йдуть дальші ревізії й арештування. Шукають за членами тайної військової організації, але чи що знайдуть, покаже найблищий час. Покищо є тільки багато шуму, а ніяких даних.

В **Рогатині** трусили вже вдруге Повітовий Союз Кооператив, шукаючи за зброєю та муніцією, а також за пильниками і ножицями, якими хтось мав перетинати телеґрафічні дроти в кількох місцях повіту. Ревізія була також в бурсах місцевої ґімназії та філії Просвіти, а дальше в багатьох кооперативах, читальнях і Лугах у повіті.

В **Коломийщині** була дуже основна ревізія в **Коршеві, де** перешукали мешкання учителя, пароха, читальню і кількох громадян. В селі **Лісках** сконфісковано підчас ревізії дві театральні пістолі. В **Черемхові** трусили мешкання голови читальні.

В **Тернополі** арештовано кількох ґімназийних учеників, яким хтось підкинув „Сурму“, та кількох людий під замітом шпіонажі. В **Микулинцях** арештовано дві 17-літні дівчини і сторожа місцевої читальні під замітом, що вони здирали польські наліпки і виписували лайку проти поляків.

В **Бережниці шляхотській** повіт **Калуш** поліція, взявши від дяка ключі, ввійшла до церкви і всюди шукала за зброєю, навіть на вівтари! Зревідувала також місцеву кооперативу і читальню. Опісля була ревізія у пароха о. Бандери в **Угриновістарім,** в місцевих українських установах і деяких членів Лугу. Шукали за летючками, зброєю і „Сурмою“. Очевидно, ніде нічого не знайшли. Ревізії були в **Петранці, Верхній** і **Сівці кал.** Всюди поліція кричала: „Складайте зброю“, а коли її не було, перевертала все до гори корінем, розуміється безуспішно.

В **Жидачеві** перетрусили всі українські товариства й багато приватних мешкань. Знайшли тільки один старий фльоберт, який забрали. Рівночасно були труси по всіх селах Жидачівщини, також без ніякого успіху.

Нічого не знайшли також у **Снятині,** до перешукано багато мешкань. В **Стецевій** арештували студента Печенюка зараз по його приїзді до дому зі Львова.

В **Молодятині** пов. Печеніжин ревідували місцевого пароха, о. К. Балицького, кооперативу і гром. Жупника. Взагалі поліція держить під пильним наглядом о. Балицького, а навіть дітий, що ідуть на науку до Коломиї. Листи до пароха приходять розпечатані. Подібної долі зазнає гром. Вол. Жупник, якому в часі виборів опечатали безправно хату.

В **Підгайцях** в часі ревізій арештовано студента Сену і ремісника Вас. Колодницького із Сільця. У Колодницького найдено один примірник „Сурми“, який хтось йому підкинув. В **Сільци** переведено ревізії у 24 селян. Поліціянти говорили, що Колодницький зорґанізував у Сільци „збройне повстання“, однак при ревізії забрали тільки старий календар „Просвіти“ з мапою України.

В **Угринові** долішнім коло Станиславова була ревізія в книговодця кооперативи Дм. Іванцева.

В **Ямній** коло Яремча пов. Надвірна ревідовано читальню „Просвіти“ і кількох громадян.

В **Коссові** перетрушено всі українські товариства і деякі приватні мешкання. Численні ревізії переведено по селах Косівщини.

В **Борщеві** переведено ревізію у секретаря Пов. Нар. Комітету, Петра Ґораля і Повітовім Союзі Кооператив.

В **Якубові** пов. Долина перешукали мешкання учительки К. Павликової і одного громадянина. Шукали за револьверами.

Навіть в **Сяноці** переведено ревізію в домі люстратора кооператив п. Юр. Кігічака. Говорили: „шуками броні у пана“, але не знайшли.

Внесення Українського Клюбу

за час від 6. до 23. листопада ц. р.

В справі львівських подій в днях 1., 2. і 3. листопада ц. р.

В справі зміни закона з 10. грудня 1920. р. про будову й утримання доріг.

В справі безправної розбірки церкви в м. Острові, Володавського повіту.

Несправедливого виміру податку від декотрих будинків в сільських громадах.

Уневажнення уст. 3. арт. 45. і арт. 50. Розпор. Президента з дня 22. марта ц. р. про карно-судове поступовання.

В справі видання виконавчого розпорядження до розпорядку президента з дня 22. марта ц. р. про години відкриття торговельних заведень.

В справі зміни п. 2. арт. 167. водного закона з дня 19. IX. 1922. р.

В справ якнайскоршого зорґанізовання одноцілих і загально-обовязуючих уряджень гіпотечних у східних воєвідствах.

В справі ухилення декрету президента з дня 16. січня 1928. р. про знесення Тимчасового Самоврядного Виділу.

В справі знищення граничних місцевостей над Збручем і узглядненння невідбудованого м. Гусятина і околиць повіту Копичинці.

В справі проєкту закона про побирання податкової лісової данини па цілі відбудови краю.

Про зміну границь пов. Долина.

В справі безпідставного жадання Держ. Земельним Банком вальоризації ціни купна-продажу від набувців грунтових ділянок з парцеляції маєтности Бурканів пов. Підгайці, набутих в 1925—1927 р. р.

Пора схаменутись!

Голос з краю.

У „Свободі“ вже писалося, що наші села дусяться від надміру ґазет. Намножилося їх тьма тьменна, так що селянинови не треба хиба нічого робити, тільки читати. І то хто знає, чи поперечитував би ті ґазети, що їх надсилають зі всіх усюдів і від ріжних партій, а якби прийшлось за всі платити, то треба би піти хиба з торбами.

Але пробуймо читати одну, другу й десяту, і що бачимо: все одна на другу кричить, лається, свою партію вивисшує, другу принижує, та найцікавійше, що чим слабша і менша партія, тим крикливійша! І бачимо, що найбільше кричать на УНДО, так що здавалосьби, весь нарід проти нього. Але ще добре памятаємо соймові вибори. Якого то шуму наробили тоді ті ґазети! Аґітатори понавозили цілі купи відозв і афішів, пообліплювали ними села довкола, робили віча і дивна річ: всі гузя на УНДО! Слабодухам здавалось, нема для нього ратунку... Здавалось, послами стануть кандидати з якого хочете нумеру, тільки не з 18-ки. Аж прийшли вибори і що показалось? За ким є український нарід? Прочитайте собі найновійший календар „Просвіти“ (на 1929-ий рік), а там маєте всьо до чиста вираховано, як де голосували. Зрештою і без того всі знаєте, що український нарід у величезній більшости станув за 18-кою, в рядах УНДО, а інші партії мусіли вдоволитися тільки окрушинами побіди. Нарід показав дулю всяким дурисвітам, що розбивали національну єдність і сказав виразно, хто йому милійший та чого він хоче. Сказав рішучо, що хоче бути паном у власній хаті, а не сидіти на комірстві та слухати чужих посіпаків, які обіцяли йому грушки на вербі. А якже, спустився дід на мід, тай без вечері ляг спати — каже народня мудрість і тому до того не прийшло. Занадто велика національна свідомість і тому дурисвіти не мали щастя.

Так само і тепер. Виборів нема, але ріжношерстні ґазети на села йдуть, є їх більше, ніж перед тим, і пробують дальше баламуцтво ширити. Але ми певні, що здоровий розум народу побідить. Нарід знає добре, що ті ґазети несуть йому тільки обман, коли вони за дурно йдуть. На дурничку свідомий українець не злакомиться, бо даремні ґазети висилає йому тільки ворог. Нарід уміє відріжнити добре зерно від полови і читає тільки здорові національні ґазети, які боронять щиро й чесно його інтересів і навчають орґанізаційної роботи на всіх ділянках національного життя. Нарід держався і буде держатись партії Українського Національно-Демократичного Обєднання, його орґану „Свободи“ та інших ґазет, що стоять на тій самій програмі.

А іншим українським партіям пора також схаменутись і якщо вони справді бажають добра свому народови, занехати партійні роздори і станути в один обєднаний фронт в боротьбі за кращу долю своєї спільної Батьківщини.

Громадянин.

Ріжуть українські хрести.

Громадяни села Чехова, пов. Бучач, виставили в десяті роковини наших визвольних змагань на цвинтарі високу могилу, а на могилі закопали 6-метровий дубовий хрест з написом: „Борцям за Волю України 1918—1928“. В неділю, 4. листопада ц. р. мала відправитись на могилі панахида і з того приводу прийшло з Монастириск аж 10 постерункових, мабуть щоб робити шпалір. Однак панахиду відправлено в місцевій церкві, а на могилу постановлено піти пізнійше. Всеж таки поліція робила службу від рана до пізного вечера коло могили. Опісля пішли грітись до коршми в недалекім польськім сільци Слобудка.

В понеділок рано новопоставленого хреста на цвинтари вже не було. Чиїсь злобні руки стяли його пилою і хрест лежав повалений на земли. Чия це була робота, не трудно догадатись. Але українські громадяни тим не зразились. Вони занялись негайно збіркою залізних штаб, щоб оковати хрест. Із села нанесли стільки заліза, що цілий залізний хрест можна було з нього зробити. Ще того самого дня хрест відповідно оковано і вдруге при великім здвизі людий закопано на могилі.

Радість громадян ще більша! Мають тепер тревалійшу памятку. І не лякаються ворожої злости, бо національна свідомість в нього занадто велика. **Д. М.**

Кайданки за лугові вправи.

Із Рясни руської, пов. Львів, пищуть нам:

Дня 9. листопада ц. р., в другий день по св. Димитрію, то є на попразен (бо попереднього дня був тут празник) зібрались місцеві дівчата Луговички на толоці і робили вільноручні вправи під проводом Луговика Андр. Карпинського. На це надіхав місцевий посесор арцибіскупських дібр, Освальд Еви. Дівочі вправи Луговичок поділали на нього як червона плахта на еспанського бика. В місцевого управителя школи п. Келера було під цю пору двох поліцаїв, отже п. Еви вернувся зараз до школи і казав п. Карпинського арештувати. Коли арештованого привели до школи, п. Еви вилаяв його послідними словами, закидуючи йому, що закладає в селі українську „боюфку“, а вкінци приказав наложити йому кайданки, що поліцаї й зробили!

Ей пане Еви, за австрійських часів Ви були загорілим німцем, а тепер граєте великого польського патріота! Уважайте, щоби ті кайданки не опинились на Ваших руках! **Луговик.**

З ВІЧЕВОГО РУХУ.

ЛЬВІВЩИНА.

Дня 30. вересня ц. р. відбулося велике справоздавче віче в **Гаях.** Численно зібрані громадяне з увагою вислухали політичного реферату і звіту з діяльности Українського Посольського Клюбу, виголошеного послом В. Коханом. Ухвалено відповідні резолюції і довіря для Українського Клюбу.

Дня 7. жовтня ц. р. відбулося таке саме віче в **Бродках.** Реферували посол Кохан і посол Ліщинський.

СОКАЛЬЩИНА

Дня 14. жовтня ц. р. відбулося посольське віче в **Комарові.** Реферували посол Кохан і голова Пов. Нар. Комітету д-р Лев Хомінський.

Дня 18. жовтня ц. р. заходами Народнього Комітету в **Белзі** скликано Повітовий Зїзд, на якому орґанізаційний реферат виголосив посол Кохан. Вибрано новий Пов. Народній Комітет з головою дир. Чарнецьким.

Того самого дня відбув посол Кохан посольське справоздавче віче в **Ульзівку.**

Дня 29. жовтня ц. р. відбувся зїзд ширшого Народнього Комітету Сокальщини в **Сокалі.** Вибрано Екзекутиву і намічено остаточний плян політичної праці в повіті на найблищу будуччину.

САМБІРЩИНА.

Дня 28. жовтня ц. р. відбулося віче в **Прусах.** Реферував о. сенатор Татомир. Громадяне Прус жалувалися на місцеву школу і на зміну викладової мови на польську. Ніякі заходи в цій справі не помагали, так, що селяне рішилися на шкільний страйк. Щойно після страйку влада зобовязалася привернути українську мову навчання. Друга болячка села де коршма, якої громадяне не можуть позбутися. Вимаганого плєбісциту війт не перевів, заходи в старостві покищо безуспішні.

Дня 13. листопада ц. р. відбулася довірочна нарада в **Ступниці.** Постерунковий зі Сільця хотів розвязати нараду, покликуючися на якийсь розпорядок своєї влади про заборону довірочних нарад. Коли присутний на нараді о. сенатор Татомир зажадав того розпорядку на письмі, поліціянт уступив і нарада відбулася.

Дня 18. листопада ц. р. відбулася з рамени „Сільського Господаря“ нарада в справі протиалькогольній в **Луці.** На нараду прийшов місцевий поліцай, який зажадав розвязання зборів. Присутний сенатор Татомир запротестував проти такого надужиття влади, а коли постерунковий загрозив арештуванням присутніх, зібрані відповіли піснею „Не пора“ і „Ми гайдамаки“.

Політичний процес.

Перед судом присяжних у Львові відбувся минулого тижня процес проти українських студентів Плятона Полотнюка і Івана Сеніва, яким закинули державну зраду через приналежність до української військової орґанізації а зокрема крема Полотнюкови злочин скритовбийства, доконаного на студенті Гуку.

В домі при вул. Павлінів у Львові мешкав разом з іншими українськими студентами Михайло Гук, якого уважали поліційним донощиком. В ночи на 20. листопада ц. р. до кімнати, де спав Гук, дісталося кількох людий і дали до нього кілька револьверових стрілів. Тяжко раненого Гука відвезено до шпиталю, до він по шістьох тижнях умер.

Слідство звернуло підозріння головно проти Полотнюка, що ночував тої ночи в тім самім домі а опісля виїхав зі Львова. Арештовано його аж в марті ц. м. на вул. Вулецькій, де він перемешкував, вернувши в січни до Львова. Опісля арештовано його товариша Івана Сеніва за те, що помагав укриватись Полотнюкови.

На розправі оба заперечили закидуваним їм злочинам а так само не потвердили їхньої вини численні свідки. Наслідком того присяжні судді поставлені їм питання заперечили більшостю голосів і трибунал увільнив обох обвинувачених від вини і кари.

Обв. Полотнюка боронив адв. д-р Ст. Шухевич, обв. Сеніва адв. д-р Старосольський.

Памятаймо: Листопад — місяць складання Всенароднього Дару Українським Інвалідам!

Що чувати у світі?

Новий румунський уряд під проводом голови селянської партії, д-ра Юлія Маніу впроваджує румунську державу на новий шлях. Дотеперішні т. зв. ліберальні уряди опирались на румунських дідичах, фабрикантах і великих панах, що правили державою з кривдою для трудового народу та всіх національних меншостей. Д-р Маніу оперся на селянстві, робітництві і поступовій частині трудової інтеліґенції. Він родом із Семигороду, звідки був послом в угорськім парляменті, а після прилучення Семигороду до Румунії станув на чолі селянської партії, зводячи безпощадну боротьбу з румунськими лібералами, що стояли при кермі держави і довели її до господарського банкроцтва. Першим ділом нового голови румунського уряду було розвязання парляменту і розписання нових виборів, які **відбудуться в половині грудня ц. р.** Дальше зніс цензуру для друкованого слова і виїмковий стан у пригpaничних країнах, наслідком чого може вже лекше дихати українське населення на Буковині і в Бесарабії. З урядів викинув урядовців, що дістались сюди з ласки лібералів, і обсадив їх демократами, що мають стояти на сторожі права. Супроти національних меншостей заповів політику справедливу, оперту на пошанівку національних прав. Наслідком того українська національна партія на Буковині перевела вже свою реорґанізацію і розпочала виборчу кампанію. Орґанізаційний рух рух поширюється вже й на українське населення Бесарабії. Розуміється, що ліберали роблять новому урядови скрізь опозицію і парляментарні вибори заповідаються дуже горячо.

Австрійська република приготовляється до виборів нового президента. Дотеперішний, двічи вибраний президент, д-р Гайніш урядує від 9. грудня 1920 р. Тому, що австрійська конституція не позволяє вибирати президентом ту саму особу втретє з черги, парлямент задумує змінити конституцію, щоби Гайніш міг ще раз кандидувати. Колиб не вдалось осягнути згоди партій, тоді поставлять іншу кандидатуру. Одначе доси всі заявляються за дотеперішним президентом. Цікава історія повоєнної Австрії. Коли австрійська держава була велика і складалась з багатьох народів, не було в ній добра і всі були невдоволені. Після світової війни Австрія змаліла тільки до одного народу, але внутрішні відносини значно поправились. Мала австрійська република загосподарувалась взірцево і поліпшує свої порядки все більше, а віденське шкільництво служить за приклад іншим столицям.

Сплата воєнного довгу книжками. З Німеччини виїхав недавно до Сербії товаровий потяг, що віз 377 скринь самих наукових книжок. Цим товаром Німеччина сплачує часть воєнного відшкодування, яке побідні держави признали для Югославії. Доси Німеччина вислала до Білґороду, столиці Югославії, книжок вартости 907.313 марок золотом, а незабаром мають ще вислати книжки вартости пів міліона. З тих книжок білгородський університет дістане третину, а решта буде поділена поміж інші висші школи в Югославії.

В справі воєнних відшкодовань. Німецький амбасадор в Парижи, Геш, мав з французьким міністром заграничних справ Бріяном довшу нараду, якою зацікавився цілий світ. Геш іменем Німеччини відкинув домагання Франції та союзних держав в справі воєнних відшкодувань і зажадав цілковитого уневажнення всіх дотеперішних умов у справі відшкодовань. Висота воєнних відшкодовань має бути означена на основі платничої здібности німецької держави. В тій цїли треба скликати безсторонних знавців, що не підлягалиб впливам інтересованих союзних держав.

В Болгарії великий неспокій. Македонська партія Михайлова вбиває що ночи своїх противників, що находяться при владі, і ширитить пострах. Поліція пильнує життя важнїйших болгарських політиків. Михайлов, який укривається в пограничних повітах, диктує урядови свої домагання і грозить, що помашерує зі своїми сторонниками на Софію. З оглядну на те, уряд стягнув для оборони столиці держави більші військові відділи і має в найблищому часі оголосити загальний стан облоги в краю.

В Китаю дальше неспокій. В місті Муклені вибухла революція, причім убито диктатора Манджурії Чан-Су-Ляна. На вулицях прийшло до крівавих заворушень, в часі яких погибло багато людий. А тимчасом в середущім Китаю панує страшний голод. 20 міліонам людий грозить голодова смерть. По краю волочаться ватаги розбійників. На ріці Янтсе напали розбійники на пасажирський корабель, вбили 75 людий і зрабували кількадесять тисяч долярів.

В Афґаністані вибухли заворушення проти короля Аманули. Населення не хоче вбиратись по европейськи та бунтується проти інших заграничних порядків. Король давить ці прояви невдоволення безпощадно.

За автономію Закарпатської України.

Голова української автохтонної партії на Закарпатській Україні пос. Куртяк вніс до Союза Народів скаргу на чехословацький уряд за його політику супроти українського населення. Закарпатська Україна не має доси автономії, до якої зобовязався уряд, а границя між Закарпатською Україною і Словаччиною доси не означена. Адміністрація і шкільництво находяться в чеських руках. Українська молодь, скінчивши школи, не може дістати посади, бо всі обсаджені чехами. Орну землю, з якої вивласнено українців при переведенню земельної реформи, дістали чеські кольоністи. В Закарпатській Україні панують чеські великі землевласники.

Письмо взиває Союз Народів, щоби виміг на чеськім уряді автономію, яку Закарпатська Україна має запевнену міжнародніми договорами.

НОВИНКИ.

— **Розвязання Лугів і Соколів.** Новий станиславівський воєвода Наконечніков-Клюковський розвязав Луги в селах: Вовчинці, Сапогові, Викторові, Станиславові-кольонії, Єзуполі, Потоці, Помонятах, Жовчеві, Колоколині, Григорові, Жабю і Петрилові. Соколи розвязано в Живачеві і Турю.

— **В Сиґнівці** коло Львова відбудеться в неділю, 2. грудня ц. р. торжественне посвячення нововибудованої домівки читальні „Просвіти". Початок о год. 12 в полудне.

— **Велику крадіж вугля** викрили на залізници в Ярославі. Добре зорґанізована спілка залізничих службовців продала в останніх двох роках із залізничих складів 2.500 тон вугля вартости 100 тисяч золотих. Кажуть, що оцим вуглем палив цілий Ярослав і багато сусідних сіл а члени вуглевої спілки побудували собі доми й покупували ґрунти.

— **Обікрали почту.** До почтового уряду в Мостах великих пов. Жовква добулися в ночи злодії і розбивши залізну касу, вкрали 12.000 зл. готівкою та велику скількість почтових знаків і грошевих листів.

— **Вибух ґранати.** В селі Боковій пов. Підгайці найшов Борух Сабат на поли артилерійську ґранату, що вибухла йому в руках. Сабата рознесло на кусники.

— **Огні.** В Стасевій Волі пов. Рогатин згорів фільварок Вл. Вояковського. Жертвою вогню впало збіже вартости 26.000 зол. Огонь був підложений. — В Татарові п. Надвірна згоріла фабрика деревної вовни вартости 200.000 зол. — В Єзуполі коло Станиславова згоріло на фільварку гр. Дідушицького кілька стирт збіжа. Кажуть, що огонь хтось підложив.

— **Кріваві весілля.** В Угринові повіт Станиславів парубки убили на весілю Михайла Дейнаковського. Двох парубків арештовано. — В Стрільчи пов. Городенка арештовано парубків Бойчуна і Мельника, що вбили Петра Гудиму. — В Медведі пов. Дрогобич прийшло до сварки між новоженцем Стефаном Сосяком і весільним гостем Василем Совяком. Дійшло до того, що Сосяк скочив до комори по кріс і прострілив свого противника крізь груди, причім ранив ще одного парубка. — Поляки вміють робити ще кращі весілля. В селі Кенчині біля Ченстохови в часі весілля прийшло до бійки, в якій забито 4 особи а кільканайцять ранено. Між раненими була одна особа з відгризеним носом. — Не менше славно бавились на весіллю в Блендовій пов. Ряшів, де прийшло до крівавої стрілянини, в часі якої один гість згинув а один тяжко ранений. — В Косіні пов. Ланьцут кидали на весілю ручними ґранатами, що покалічили багато людий.

— **Поліціянт застрілив чоловіка.** В Серафинцях пов. Городенка поліціянт Янковяк шукав за диким стрільцем Миколою Матиком. Побачивши його в поли, стрілив до него з кріса і положив трупом на місци.

— **Втеча вязнів.** З вязниці в Ґрудзондзі втікло 17 вязнів. Всі вони працювали у вязничній пральні, звідки зробили підкоп і повтікали. Кількох із них уже зловили.

— **Страшні бурі** лютились в останніх часах над Атлянтійським океаном і цілою західною Европою. Багато кораблів розбилось на прибережних скалах. Буря була така сильна, що тільки на руках і ногах можна було ходити по покладі, інакше филі змітали в море. В Англії і західній Німеччині буря наробила великого спустошення.

— **Душогубство з пімсти.** В селі Керниця пов. Городок ягайл. парубок Дмитро Борецький убив 32-літного господаря Івана Ляха, вдаривши його сокирою в голову. Була це пімста за те, що Лях обвинувачував його в крадежи.

— **Корова вбила дитину.** В Озірній пов. Зборів пасла 10-літна Юстина Кисілевська корову. Коли дівчина прийшла до корови, звірина звалилась на неї цілим тягарем і убила на місци.

— **Загадочне убийство.** На полях коло Діброви пов. Мостиска хлопці, що пасли худобу, найшли в рові трупа 27-літної замужної Еви Кулич. На голові і цілім тілі мала сліди від побиття колом. Поліція шукає за виновником цього злочину.

— **Арештування обманця.** В Ременові пов. Львів арештовано Гната Макуха, родом з Карова, що перебрався за монаха і збирав пожертви на якусь захоронку. Найдено при нім фальшиву печатку і сфальшований документ, що уповажнював його збирати гроші на ту ціль.

ПОМЕРЛИ:

О. Степан Городецький, папський шамбелян, радник гр.-кат. митрополичої консисторії, парох Вербиловець, рогатинського повіту і вислужений декан Рогатинщини, помер дня 26. листопада ц. р. у Вербилівцях. — В особі Покійного зійшов у могилу великий громадський діяч і зразковий душпастир. Свою невсипущу діяльність розвивав він на всіх ділянках життя: освітній, шкільній, громадсько-орґанізаційній і політичній. Був видатним членом української національно-демократичної партії і її орґанізатором на Рогатинщину перед війною а в часі війни і по війні був діяльним і карним членом спершу української трудової партії, а потім Українського Національно-Демократичного Обєднання, що стало наслідником передвоєнної національно-демократичної а пізнішої трудової партії. Громадськими справами займався живо до кінця життя. За заслуги на культурно-освітньому і громадському полі іменувала його „Просвіта" на своїх загальних зборах дня 25. грудня 1925 р. своїм почесним членом. — **В. й П.!**

Голоси читачів.

Сельроби і кооперативи.

Братя селяни і кооператори! Не гадайте, що я може який аґент тих „буржуїв", на котрих наші сельроби так ґавкають. Я малоземельний селянин, маю всього два морґи поля і мушу як чорний віл від ночи до ночи гарувати, щоби сяк так виживити свою рідню. Але не люблю тої сельробівської брехні, якою „Наше Слово" кормить своїх читачів. Що правда, ніхто його не просив, ніхто за нього не платить, а воно все лізе як сновида до нашої читальні і туманить людий.

Недавно побачив я припадково в ньому статтю „Перед Загальними зборами Ревізійного Союза українських кооператив". Боже, що там брехні, що там лайки! І чого вони нападають на цю українську установу, коли навіть поляки, чужий нам і неприхильний нарід, лишають її в спокою. Пишуть сельроби, що Ревізійний Союз не дивиться на кооперацію на Радянській Україні. А то неправда, бо я сам був на кооперативнім курсі в Стрию і знаю, що там найбільше учили нас історії кооперації на Україні і звертали особлившу увагу на теперішній кооперативний рух за Збручем.

Так то є нині на світі, що як хто робить, то на того ще кричуть. Кождий знає, як скрізь у нас гарно розвиваються кооперативи, а все тільки завдяки тим „буржуям", що в них сидять і працюють для народнього добра. Якби в наших кооперативах сиділа сама біднота, самі ті лапсердаки, на яких хотять опертися сельроби, нічого подібного у нас не булоб.

Але чому ті сельроби не скажуть нічого на ті „працюючі маси", що не дадуть нашому малоземельному господареви переночувати, добуваються до його хати і комори та грабують його добро? Не помагають ні замки ні двері, бо „працюючі товариші" вилуплюють мури, продирають стріхи і забирають безроги, кури, збіже, клоче та що попаде їм під руки. Чому сельроби не промовлять до тих „мас", щоб не обдирали бідного селянина, що цілий рік тяжко нагарувався, а тепер не має що в рот вложити? Бо не тільки обдирають його податкові екзекутори та всякі інші тягниверти, але ще лізуть до нього в ночи непрошені „товариші", забирають всьо, а потім пють та гуляють за людську кривду. Чом уволни їм не кажуть, щоби вже раз взялися до чесної праці і заробляли на хліб, як Бог приказав?

Он яка робота і користь з тих сельробів по наших селах і містах! Руйнувати і грабити, приватних людий і народні установи, а рівночасно кричати, що борються за кращий лад на світі — це їх робота!

А щодо Ревізійного Союзу, то було би побажаним, щоби ревізори частійше заглядали до кооператив, бо перевести ревізію раз на два роки, то за мало! Особливо там, де нема ще Повітових Союзів, нема кому контролювати господарки по кооперативах, а сама надзірна рада часто не дивиться на те, що хто варта, але хто ліпший могорич справить. Контроля потрібна також для певности і довіря, бо часом, діло добре йде, але люди все таки хитають недовірчиво головами і гадають, що склепар геть понабивав собі грішми кишені. Від часу до часу треба виголосити в кооперативі якийсь практичний реферат, що також вплинув би корисно на людий в селі.

Я. П.

Громадяни! Приготовлюймося до належитого відсвяткования 60-літнього Ювилею Просвіти та причинімся всі гідним нас ювилейним подарком для нашої Матери до створення княжого дару.

Люди чи звірі?

Про злочин масового душогубства в селі Делієві пов. Станиславів пишуть нам:

Ґазети подали неправдиво про те, що у нас сталось. Страшного душогубства в Делієві не доконала Ганка Мандзюк, а її тесть Михайло Мандзюк, літ шістьдесять кілька, і то не через родинні сварки, бо ані його невістка Гануська, ані його син Іван, чоловік Гануськи, не давали ніколи причини до цього. Кат цілої рідні Михайло Мандзюк був звироднілим і безприкладно скупим старцем. Про його звиродніліcть свідчить хочби це, що він часто намовляв свою невістку Гануську, щоб вона віддалась йому, кажучи, що вона має бути жінкою не лиш його сина Івана, але й його. Коли вона противилась, він погрожував, що заріже її і весь її накорінок. І це, здається, було також і причиною, що в ночі з 6. на 7. листопада ц. р. старий Михайло зарубав ударом в шию насамперід Івана, а чоловіка Гануськи, опісля внуків, одного 6-літнього, другого 4-літнього. На крик дітий схопилася Гануська з 2-літньою дитиною, як

твердить судова комісія. кинулась втікати, та двері були закручені дротом. Ошалілий тесть вирвав дитину з рук Гануськи і вдарив нею до землі, о чім свідчить велика товчена рана на потилиці у дитини. Опісля розшаліла страшна борба між тестем а невісткою. Що боронилась вона перед звірем тестем, слідно це на його тілі, бо має знаки ударів на голові і зломаних кілька ребер. Та нещасна Гануська не встоялась у боротьбі, бо тесть завдав їй смертельну рану ножем в шию, а опісля сам повісився. Найменша дитина, котра має лиш ту одну товчену рану на голові, жиє.

Місцевий.

Злочинна любов. В селі Гуснім вижнім пов. Турка (на чеській границі) вбито молодого господаря Йосифа Ільницького. Його жінка удержувала любовні зносини з Михайлом Миньом. Цей удавав великого приятеля Ільницького і заходив часто до його дому. Щоби позбутись чоловіка своєї любовниці, заманив його в ліс у полонину і там заколов ножем. Вернувши до дому, сказав, що Ільницького вбили лісні робітники із заграниці, заняті при рубанню дерева. Миня арештовано.

Інтерпеляції Українського Клюбу

внесені від 31. жовтня до дня 23. листопада ц. р.

В справі безправної зміни укр. викладової мови на польсько-укр. в початковій школі в селі Чесники рогатинського пов.

В справі розвязання посольського справоздавчого віча в с. Коростовичі, рогатинського повіту.

В справі безправного впровадження польсько-української мови навчання в школі с. Підмихайлівці, рогатинського повіту.

В справі безправного впровадження польсько-української мови навчання в с. Обельниці, рогатинського повіту.

Безправного поступовання команданта постерунку в Пнятині, перемишлянського повіту підчас Служби Божої в с. Ладанці.

В справі безправного забрання рушниці постерунковим Рогульським з Княгинич, рогатинського повіту у священика Василя Сайкевича з Васючина.

В справі побиття Василя Стечака з с. Пукова, рогатинського повіту поручником 48. полку Специаля.

В справі невиплати відшкодовання власникам ґрунтів в Підмонастирку і Підбурю дрогобицького повіту за заняття ґрунтів під будову повітової дороги.

В справі безправного завішення в урядованню начальника гром. Васючин, рогатинського повіту Михайла Левицького.

В справі безправного звільнення громадського секретаря Михайла Скульського в Липиці Дільній, рогатинського повіту.

В справі невиконування староством в Самборі розпорядку міністра здоровля з дня 2. VI. 1922. р.

В справі надужиття команданта постерунку поліції в Луці пов. Самбір.

В справі розвязання ради міської в Тернополі.

В справі народнього свята в Бродах.

В справі безправного стримання будови дому тов. Просвіта в Прошові пов. Тернопіль місцевим комендантом поліції.

В справі відмови поставлення хреста в память померших за волю України в с. Клекотів повіту Броди.

(Далі буде).

Жертви політичних вязнів.

Важке матеріяльне положення „Рідної Школи“ побільшили недавні листопадові події.

В українських школах „Рідної Школи“ у Львові повибивані вікна і понищена обстановка. Вчителі вчать у голоді й холоді, без платні уже другий місяць. Перед „Рідною Школою“ стоїть далі непевне завтра.

На заклик Головної Управи відгукнулися поодинокі особи й Товариства з датками, щоби зліквідувати фінансову крізу „Рідної Школи“.

В ланцюху наспівших жертв є дві, що певне зворушать совість навіть найтвердших, найнедоступніших благородним поривам громадян і громадянок. Дня 19. листопада ц. р. переслали на ратунок „Рідної Школи“ **українські політичні вязні з Бриґідок у Львові** квоту 20 зол., а **українські політичні вязні з карного заведення в Дрогобичі** квоту 16 зол.

Цей високо ідейний почин наших політичних вязнів певно заворушить громадянською совістю тих українських громадян і установ, що досі байдуже відносилися до „Рідної Школи“. Нехайже не буде ні одної української одиниці, ні одної української установи, яка не прислалаб надзвичайної жертви на ратунок „Рідної Школи“. Зробіть це негайно, щоби Ваша совість була чиста, що сповнили свій обовязок!

Ви всі, що користуєтеся золотою свободою, йдіть за гарним прикладом тих, що томляться в сірих тюремних мурах. Бо вони найкраще зрозуміли ту святу правду, що в рідній школі наша будучність!

Нові видання.

Наша Земля, суспільно-політичний і літературний журнал ч. 10. Виходить що місяця в Ужгороді (Чехословаччина).

Світ Дитини, ілюстрований журнал для дітий, ч. 11. за місяць листопад. Львів, вул. Зіморовича ч. 3.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник, ч. 10—11, за жовтень і листопад. Редакція: Львів, вул. Словацького 14.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР, ч. 22 містить: Надходить зима. Трудноші господарського поступу на селі. Занедбана ділянка нашого господарства. Без добрих ніг нема коня. Значіння і ділання томасини. Як кормити корови мелясою? Правні поради. Дві справи на часі. Що нового? З Головного Тов. „Сільський Господар“. Всячина. Питання й відповіди.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК, орган пасічницької секції при тов. „Сільський Господар“ і краєвого пасічницького обєднання „Рій“ у Львові, ч. 5.

ДОПИСИ.

РЯСНА РУСЬКА ПОВ. ЛЬВІВ. (Як у нас відбулось польське свято?) Вже 10. листопада ц. р. присяжний повідомив усіх громадських радних, щоб на другий день явились у школі, бо має бути нарада в справі меліорації. І справді, 11. листопада зійшлося кількох радних, але вже під школою знали, що то має бути польське свято, на яке їх хитро заманено. В школі засіли п. Еві, предсідник місцевої шкільної ради, начальник громади Федько Ґелей, заступник, п. Богусевичева, п. Євйова, якийсь академік і шкільна дітвора з учителькою Купчинською і кількох радних. Дітий було дуже мало. Свято почалось молитвою „Отче наш“, опісля діти співали, але самі краковяки, а дальше був виклад про Польщу від Кракуса аж до Пілсудського. Підчас того двох радних покинуло салю. Потім знову польські співи, хоч це були самі українські діти, а вкінци „Єще Польска не зґінела“. Тоді знову двох радних покинуло салю. Коли вичерпалась програма, забрав голос місцевий господар М. Карпинець, заявляючи, що нарід український не має нічого проти того, що Польща святкує десяті роковини своєї волі, але не може разом з поляками тішитись Польщею з причини її політики супроти українського народу. Смутить нас і це, що от у цій школі, де самі українські діти, не чути ані одного українського слова, а в додатку п. Єви каже на наші діти за невинні вправи накладати кайданки. Промова п. Карпинця страшенно обурила зібраних поляків, а п. Єви почав кричати до бесідника. Однак п. Карпинець сказав йому, щоби не сіяв вітру, бо може позбирати бурю. Тоді привезений зі Львова академік накинувся з лайкою на п. Карпинця, називаючи його більшовиком, комуністом і т. д. „Бандиці і хами подюдзайон вас — говорив, звертаючись до дітий — в кайдани їх закуць, тутай нігди не било України і не бендзе“ і т. п. Вивязалась страшна буря, бо нападений добре відбивався і ще один радний протестував проти слів польського академіка. На жаль, решта українських радних мовчала, немов води в рот набрали, а відваги набрали, як вийшли на двір. Та всеж таки конець свята повчив поляків, що в українськім селі треба числитись з українським населенням.

Непокірний.

ГОЛОСКОВИЧІ ПОВ. БРОДИ. (Лугове товариство.) Заходом голови чит. „Просвіти“ в Голосковичах, Івана Дацюка скликано дня 18. листопада ц. р. перші загальні збори товариства руханкового і вогневої сторожі „Луг“. Значіння і ціль товариства пояснив о. парох Іляріон Фенчинський, взиваючи молодіж, щоби як найчисленнійше згуртувалася в братстві, бо лишень через сильну організацію „Ми тую червону калину підіймемо, а нашу славну Україну розвеселемо“. Після пояснення статута вписалося до братства 50 мущин і 30 дівчат. Громадська рада пішла на зустріч стремлінням орґанізації, закупила пожарну сикавку і інші прилади і віддала їх до розпорядимости новому товариству. Провідником тов. вибрано меткого і енерґічного гром. Теодора Ксьондзика. Сподіємося, що під його проводом товариство буде гарно розвиватися і принесе велику користь для громади.

М. Б.

РАДОХІНЦІ ПОВ. МОСТИСЬКА. (Як ошукують селян.) Якими аґентами послугується львівська фірма „Дяболо-Сепаратор“ (жидівська) на провінції, свідчить цей факт: Ще в серпни ц. р. приїхав в наше село автом аґент Йосиф Стеслер, привіз зі собою кружлівки та маслобойні і намовляв наших селян, щоби купували, але селяне відправляли його як непрошеного гостя. Аж натрафив на селянина Андрія Гамера, котрого намовив до купна. Селянин на жадану ціну не згодився, але жид, щоби конечно його обманути, позіставив одну кружлівку і одну маслобойню за ціну 140 зл. зі сплатою на півтора року. По двох тижнях селянин одержав рахунок, в якім фірма Дяболо-Сепаратор жадає за цю кружлівку не 140 зл., як була згода, але 520 зл. і сплата не на півтора року, але на шість місяців. Наразі справа опинилася в суді. Нехай цей факт буде нашим селянам наукою, як мають поступати з аґентами, що бушують по наших селах.

ВИСОЦЬКО ВИЖНЕ ПОВ. ТУРКА. (На приклад іншим). З нагоди обіду за душі померших у господаря Олекси Матляка зібралось кільканайцять осіб церковного братства. Господар Іван Лех згадав про українських інвалідів, що тому десять літ боролись за волю свого народу і тепер остали каліками на ціле життя. Обовязком українського народу допомогти їм. Значіння всенароднього дару для українських інвалідів пояснив обширнійше о. Ів. Грабець і зібрані зложили на ту ціль дрібними лептами 9.10 зл., які вислано куди треба. Честь жертводавцям, що не остали глухими на всенародній клич в місяци, призначенім памяти народніх борців! — **Свідомий.**

ДО ВИДІЛІВ ФІЛІЙ І ЧИТАЛЕНЬ Т-ВА „ПРОСВІТА“.

В останнє пригадується справу виготовлення і переслання звідомлень з цілорічної діяльности. Вони потрібні для виготовлення загального звідомлення про теперішний стан освітньої роботи та її досягнень.

Найдалі до дня 15-го грудня ц. р. належить вислати виповнені звідомлення по призначенню. Супроти байдужих поступимо згідно з вимогами статуту Товариства.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові.

ПОЗІР ДЯКИ!

Подається до відома, що надзвичайні загальні збори дяків відбудуться дня 11. грудня ц. р. о 9. год. рано в сали Народнього Дому, у Львові при вул. Рутовського ч. 22. — Обовязком кождого дяка явитись на зборах. — За Виділ: **о. Евген Дудкевич,** голова. — **Яків Харина,** секретар.

Виділ філії „Просвіти“ в Підгайцях повідомляє своїх членів, що дня 8.грудня ц. р. відбудуться

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ.

з таким порядком дня:

1) год. 9. ранком Служба Божа і панахида за померших членів в місцевій парох. церкві.

2) год. 11. в сали Т-ва „Родина“ отворення Зборів.

3) прочитання і принятя протоколу з ост. заг. Зборів.

4) реферат про курси для анальфабетів.

5) звіт з діяльности і приняття рахунків за 1927— 1928 р. та уділення абсолюторії уступаючому Виділови.

6) вибір нового Виділу та контрольної комісії.

7) справа будови „Народнього Дому“ в Підгайцях.

8) внески і запити.

Підгайці, дня 20 падолиста 1928.

ЗА ВИДІЛ ФІЛІЇ „ПРОСВІТИ“.

Др. Гр. Стецюк, голова. **о. Мих. Блозовський,** секретар.

1—1

Смішне.

Дотепний.

Малому івасеви дала тітка кілька цукорків. Мати дуже застидалася, що він не подякував тітці, і підповіла йому:

— Івасю, а що треба сказати, як тобі щось дають?

— Дайте ще! — відповів хлопець.

Велика жменя.

— Мамо, дайте мені оріхів!

— Возьми собі, синку! Возьми повну жменю!

— Аа, повну жменю?! То дай сама, мамусю, бо твоя жменя більша!

Хто про що говорить.

Молодий говорить про те, що робить, старий про те, що робив, а дурний про те, що думає робити.

Ціни у Львові.

Збіже. Пшениця 44—47, жито 35—36, ячмінь бров. 30—31, перем. 28—29, овес 30—31, кукуруза 44, гречка 34—35, просо 40—41, фасоля 50—100, горох пільний 37—39, мак сивий 90—100, синій 115—125, сіно 18—20, солома 10—13, бульба 10.

Гроші. Доляр ам. 8.88, канад. 8.82, чеська корона 0.26, шилінґ 1.25, лей 0.05, франц. франк 0.34, червонець 19.20.

ОГОЛОШЕННЯ.

ПОДЯКА.

Важким горем прибиті по смерти найдорожчого мужа і батька Атаназія Островського, народнього вчителя в Тисьмениці, складаємо отсим щиру подяку Всечесн. Отцям дек. Кульчицькому, Панчишинові, Петровському, Базюкови, Демчині, Штогринові за їхню участь в цьому сумному обрядові, др. Яр. Шипайлі, пластунові Ст. Маціборкові, учителеві Богачеви за їхні прощальні слова. Щира дяка теж громадянам з монастирського передмістя, що не жалували труду, згортаючи осіннє болото з дороги. З окрема дякуємо селянам Василеві Сливінському, Павлови Постоловському, Іванови Романчукови (Корнила) за їхню привязаність та невідлучну опіку над хорим, як теж за щире співчуття до прибитої горем родини. Спаси-Біг врешті всім знайомим і незнайомим, що віддали останню прислугу тлінним останкам нашої найдорощої особи.

Родина Островських.

50 1—1

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. — За редакцію відповідає Ол. Кузьма — З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.